

پازل پزشکی

حسین صافی زاده^۱

۱. متخصص پزشکی اجتماعی، دانشیار پزشکی اجتماعی، مرکز تحقیقات علوم اعصاب، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران
 • دریافت مقاله: ۹۴/۱۱/۱۲ • پذیرش مقاله: ۹۴/۱۱/۱۷

طور جدی مورد توجه قرار نمی‌گیرند، به عنوان مثال یکی از دلایل افت تحصیلی که در دانشجویان پزشکی در ترم‌های ابتدایی تحصیل رخ می‌دهد، بی‌توجهی این دانشجویان نسبت به دوره علوم پایه و جدی نگرفتن دروس این دوره است. تجربه شخصی نگارنده در برخورد با دانشجویان متعددی که در امتحانات این دوره نتیجه خوبی نگرفته‌اند نشان می‌دهد که این دانشجویان دوره علوم پایه پزشکی را به عنوان بخشی ضروری از دوره آموزش پزشکی احساس نکرده و در نتیجه فقط در حد کسب نمره قبولی دروس مربوطه تلاش می‌کنند و به قول یکی از این دانشجویان، پس از گذراندن دوره پرمشقت آمادگی برای کنکور و قبولی در پزشکی الان وقت استراحت است تا برای دوره‌های بعد که وارد دروس تخصصی پزشکی می‌شویم، آماده باشیم. متأسفانه این تفکر کم و بیش در بین بسیاری از دانشجویان پزشکی وجود دارد و بعضاً عواقب غیرقابل جبرانی نیز می‌تواند به همراه داشته باشد. اینکه چرا چنین تصویری در بین دانشجویان رواج دارد، موضوعی جدی و حائز اهمیت بوده و قابل بررسی می‌باشد.

اهمیت دروس دوره علوم پایه برای آماده‌سازی دانشجویان پزشکی جهت ورود به مقاطع بعدی امری غیرقابل انکار

در شماره قبل، یک دانشجوی پزشکی با افت تحصیلی شدید در ترم اول معرفی گردید که به دلایل عاطفی دچار مشکل شده بود و سایر مآوقع در مورد وی توضیح داده شد. در اینکه مسائل عاطفی از جمله مواردی هستند که همواره در دانشگاه‌ها وجود داشته و کم و بیش مشکلاتی را نیز برای دانشجویان به همراه داشته است شکی نیست (۱) و به نظر نمی‌رسد تنها محدود به دانشجویان رشته پزشکی باشد بلکه می‌تواند گریبان هر فردی که برای ادامه تحصیل وارد دانشگاه می‌شود را بگیرد و محدود به مقطع خاصی از تحصیل نیز نمی‌باشد. این موضوع در هر یک از دانشجویان دختر و پسر می‌تواند اتفاق بیفتد و قطعاً یک موضوع مهم می‌باشد و نیاز دارد به طور تخصصی توسط خبرگان و کارشناسان مربوطه بررسی گردد، سیاست‌گذاری‌ها و اقدامات لازم در جهت مدیریت آن انجام شود. تاکنون مطالعات متعددی در زمینه شناسایی علل افت تحصیلی دانشجویان انجام شده است و اغلب آنها بر خصوصیات روان‌شناختی دانشجویان، ویژگی‌های اساتید، سیستم آموزشی، علل فردی و خانوادگی، سوابق تحصیلی در دوره‌های قبلی و مواردی از این قبیل اشاره دارند (۲). در این بین برخی موارد تأثیرگذار وجود دارند که به

مقطع فیزیوپاتولوژی با بیماری‌های تیروئید و اختلالات هورمون‌های تیروئید آشنا می‌گردد؛ در دوره کارآموزی با حضور در بخش داخلی، بیماران با اختلالات تیروئید را از نزدیک در کلینیک و بالین مشاهده می‌کند و آنچه در تئوری خوانده است به صورت عملی تجربه می‌کند و در نهایت در دوره کارورزی، مدیریت بیماران مربوطه را برعهده می‌گیرد و مسائل تشخیصی و درمانی بیماران را پیگیری می‌نماید. در حقیقت می‌توان گفت دانشجوی پزشکی در هر یک از این دوره‌ها، قطعات پازل پزشکی را در جای خود قرار می‌دهد تا در نهایت تصویر کامل یک پزشک بدست آید. بدیهی است در تکمیل پازل امکان چیدن قطعات از وسط پازل در بدو امر کاری دشوار و در مورد پازل‌های با قطعات زیاد حتی غیرممکن است. در آموزش پزشکی نیز نمی‌توان بدون بهره‌مندی از دوران علوم پایه وارد دوره فیزیوپاتولوژی شد و کسب موفقیت و یادگیری مناسب در دوره‌های بالاتر منوط به درک مطالب دوره‌های پیشین است. لذا به نظر می‌رسد توجیه دانشجویان پزشکی تازه وارد به دانشکده‌ها در زمان ورود به دانشگاه امری ضروری و واجب است و لازم است اهمیت و جایگاه دروس علوم پایه برای آنها تبیین گردد.

می‌باشد. از نظر نگارنده، می‌توان دوره آموزش پزشکی را به یک پازل تشبیه نمود که از قطعات مختلفی تشکیل شده است و با در کنار هم گذاشتن و جای گذاری صحیح این قطعات، به تدریج چهره یک پزشک ترسیم می‌شود به گونه‌ای که با پایان یافتن دوران تحصیل می‌توان چهره کامل یک پزشک را در این پازل مشاهده نمود. در واقع در بدو ورود دانشجو به رشته پزشکی، این قطعات در اختیار وی قرار داده می‌شود و دانشجو حدود ۷ سال زمان دارد که هر قطعه را در جای خود قرار دهد. آنچه در تکمیل یک پازل معمولاً مدنظر قرار می‌گیرد، قرار دادن قطعات ساده و اصلی در ابتدای کار است نظیر چهار گوشه پازل و سپس براساس آن سایر قطعات جای‌گذاری می‌شوند. در آموزش پزشکی نیز روال بر همین منوال است. در پازل پزشکی دروس علوم پایه مشابه قطعات گوشه و کلیدی پازل هستند که یادگیری و درک صحیح و عمیق آنها می‌تواند برای مقطع بعدی راهگشا باشد؛ و در سایر مقاطع نیز همین منوال وجود دارد. به عنوان مثال در دوره علوم پایه دانشجوی پزشکی در درس بیوشیمی با هورمون‌های تیروئید از نظر ساختار، نحوه تولید و نقش‌ید در این هورمون‌ها آشنا می‌شود، در درس فیزیولوژی با عملکرد صحیح غده تیروئید و نقش هورمون‌های آن آشنا می‌شود. در

2. Sanagoo A, Hesam M. Academic Underachievement and Some Related Factors Associated with Academic Satisfaction in Golestan University of Medical Sciences' Students. J Gorgan Bouyeh Faculty Nurs Midwifery. 2013; 9 (2):90-6. [In Persian]

References:

1. Shakurnia A, Mohtadi A, Elhampour H. Students' Problems Presented upon Attending in The University Counseling Centers of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. Iran J Med Educ. 2013; 13(5): 388- 98. [In Persian]